

МІНІСТЭРСТВА СЕЛЬСКОЙ ГАСПАДАРКІ
І ХАРЧАВАННЯ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

Установа адукацыі
«БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ АГРАРНЫ
ТЭХНІЧНЫ ЎНІВЕРСІТЭТ»

Кафедра беларускай і рускай моў

У дапамогу абітурыенту

БЕЛАРУСКАЯ МОВА

Дапаможнік

Мінск
БДАТУ
2014

УДК 811.161.3(07)
ББК 81.2я7
Б43

*Рэкамендавана навукова-метадычным саветам факультэта
«Тэхнічны сэрвіс у АПК» БДАТУ.
Пракакол № 10 ад 12 чэрвеня 2014 г.*

Складальнікі:
старшы выкладчык А. Б. Гурновіч,
старшы выкладчык І. С. Фокіна

Рэцэнзенты:
кандыдат філалагічных навук, дацэнт кафедры беларускай
і рускай моў БДЭУ В. Я. Яфімчык;
кандыдат філалагічных навук, дацэнт кафедры беларускай
і рускай моў БДАТУ Т. І. Грынцэвіч

Беларуская мова : дапаможнік / склад.: А. Б. Гурновіч,
Б43 І. С. Фокіна. – Мінск : БДАТУ, 2014. – 132 с.
ISBN 978-985-519-743-1.

Вучэбны дапаможнік для абітурыентаў уключае ў сябе два найбольш важныя раздзелы курса беларускай мовы: арфаграфію і пунктуацыю. Асабліва ўвага звернута на складаныя тэмы раздзелаў. Побач з тэарэтычным матэрыялам змешчана і практычная частка. Выкананне разнастайных заданняў і практыкаванняў дапаможа абітурыентам замацаваць і сістэматызаваць веды, накіраваныя на выпрацоўку навыкаў карыстання правільнай пісьмовай літаратурнай мовай. У дапаможніку змешчаны адказы да практыкаванняў, што даць магчымасць абітурыентам правярць свае веды.

У дапаможніку змешчаны тэксты дыктантаў, якія ўжо прапануваліся абітурыентам БДАТУ мінулых гадоў на ўступных іспытах.

Прызначаецца абітурыентам БДАТУ, паступаючым на завочную форму навучання, будзе карысна і абітурыентам, якія рыхтуюцца да цэнтралізаванага тэсціравання.

УДК 811.161.3(07)
ББК 81.2я7

ISBN 978-985-519-743-1

© БДАТУ, 2014

ЛІТАРАТУРА

1. Бадзевіч, З. І. Пішам па-беларуску: даведнік па арфаграфіі і пунктуацыі з каментарыямі : дапам. для агульнаадукац. устаноў з беларус. і рус. мовамі навучання / З. І. Бадзевіч [і інш.]. – Мінск : Асерсэв, 2010. – 191 с. – (Школьнікам, абітурыентам, навучэнцам).

2. Куліковіч, У. І. Новае ў беларускай арфаграфіі. Правілы. Заданні. Тэсты. Даведачны матэрыял / У. І. Куліковіч; пад рэд. М. Р. Прыгодзіча. – 3-е выд., стэрэатып. – Мінск : Новое знаніе, 2010. – 128 с.

3. Правілы беларускай арфаграфіі і пунктуацыі. – Мінск : Нацыянальны цэнтр прававой інфармацыі Рэспублікі Беларусь, 2008. – 144 с.

4. Цыбульская, С. І. Беларуская мова : практыкум / С. І. Цыбульская. – Мінск : Тетрасистемс, 2011. – 480 с.

5. Сіўковіч, В. М. Беларуская мова ў пытаннях і адказах / В. М. Сіўковіч. – Мінск : Аверсэв, 2011. – 765 с. – (Школьнікам, абітурыентам, навучэнцам).

ЗМЕСТ

РАЗДЗЕЛ 1. АРФАГРАФІЯ	3
§ 1. Правапіс галосных <i>о, э – а (ы)</i>	3
§ 2. Правапіс галосных <i>е, ё, я</i>	5
§ 3. Некаторыя асаблівасці правапісу галосных у складаных словах.....	6
§ 4. Правапіс <i>і, ы, й</i> пасля прыставак.....	8
§ 5. Правапіс <i>у, ў</i>	8
§ 6. Правапіс падоўжаных зычных.....	10
§ 7. Правапіс спалучэнняў зычных.....	11
§ 8. Правапіс мяккага знака і апострафа.....	12
§ 9. Правапіс некаторых прыставак.....	15
§ 10. Правапіс галосных у некаторых суфіксах.....	17
§ 11. Правапіс галосных у некаторых канчатках.....	20
§ 12. Правапіс прыслоўяў і спалучэнняў слоў, блізкіх да прыслоўяў.....	22
§ 13. Правапіс складаных слоў.....	25
§ 14. Ужыванне і правапіс часціц <i>не, ні</i>	28
§ 15. Правапіс некаторых прыназоўнікаў, злучнікаў і часціц.....	32
§ 16. Асобныя выпадкі ўжывання вялікай літары.....	33
§ 17. Правілы пераносу.....	35
РАЗДЗЕЛ II. СІНТАКСІС І ПУНКТУАЦЫЯ	37
§ 18. Сказ.....	37
§ 19. Галоўныя члены сказа.....	42
§ 20. Даданыя члены сказа.....	49
§ 21. Аднародныя члены сказа.....	61
§ 22. Абагульняльныя словы.....	64
§ 23. Параўнальны зварот.....	66
§ 24. Зваротак.....	68
§ 25. Побочныя канструкцыі.....	70
§ 26. Складаны сказ.....	73
§ 27. Складаназалежны сказ.....	78
§ 28. Простая мова.....	86
§ 29. Спосабы цытавання. Знакі прыпынку пры цытатах.....	92
§ 30. Знакі прыпынку пры выклічніках і гукаперайманнях....	93

КОМПЛЕКСНЫЯ ЗАДАННІ І ТЭКСТЫ ДЛЯ САМАСТОЙНАЙ ПРАЦЫ.....	94
ПРЫКЛАДНЫЯ ТЭКСТЫ ЭКЗАМЕНАЦЫЙНЫХ ДЫКТАНТАЎ.....	97
АДКАЗЫ.....	104
ЛІТАРАТУРА.....	127